O Algemene informatie portefeuille Sport en Recreatie

Kerngegevens
Titel portefeuille: Sport en Recreatie
Welke thema's spelen binnen deze portefeuille: We hebben de ambitie dat iedere Amsterdammer mee kan doen. Amsterdammers die het nodig hebben krijgen ondersteuning. Om dat te realiseren moet het aanbod eenvoudiger en efficiënter en moeten we integraal werken en budgettair meer ontkokeren. De leefwereld van de Amsterdammer is hierbij leidend. We geven daarbij de gebieden waar de problemen van burgers het grootst zijn meer aandacht. We werken aan de maatschappelijke waarde van sport en recreatie en we investeren in voldoende ruimte voor bewegen. **Maatschappelijke waarde van sport en recreatie** We zoeken proactief naar een stevigere verbinding van sport met lopende trajecten en bewegingen binnen het Amsterdamse sociaal domein. Om daarmee de kracht van sport vaker en breder in te zetten als middel om bij te dragen aan opgaven van portefeuilles als zorg, gezondheid en participatie . Daarbij zetten we in het kader van kansengelijkheid daar in waar dat het hardst nodig is. Met toeleiding naar sporten en bewegen werken we aan de preventieve kant via o.m. de volgende onderwerpen: *Armoede en sport* Uit de Amsterdamse sportdeelname index [1] blijkt dat het verschil tussen hoog en laagopgeleid groot is als het om sportparticipatie gaat en er is een aantoonbare relatie tussen opleidingsniveau en inkomen[2]. Daarom is het nodig om sport dichter bij de mensen brengen en de kosten voor kwetsbare groepen behapbaar te maken. Armoede heeft grote consequenties voor het sportgedrag van Amsterdammers. *Ouderen* Daarnaast vergrijst de stad. Naast een kostenaspect (ouderen die voldoende bewegen hebben minder gezondheidsproblemen) hebben sportende ouderen minder last van eenzaamheid en ervaren een betere kwaliteit van leven. In verschillende stadsdelen worden buurtsportcoaches ingezet om kwetsbare volwassenen te begeleiden naar een passende sport of beweegaanbod. Dankzij het seniorensportfonds kunnen ouderen die in armoede leven hun gezondheid onderhouden en verbeteren en het draagt bij aan het doorbreken van eenzaamheid, de mogelijkheid langer fit te blijven en aan het zelfstandig blijven wonen. Van het seniorensportfonds stopt de financiering na 2022. *Bewegen als nieuwe normaal* Volgens de beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad moeten volwassenen 150 minuten per week matig intensief bewegen, verspreid over diverse dagen, en kinderen 60 minuten per dag matig intensief. Gemiddeld iets meer dan de helft van de Nederlanders voldoet aan deze beweegrichtlijnen. Omdat de basis voor een actieve leefstijl in de jeugd wordt gelegd moet meer bewegen door Amsterdamse scholieren (4-18 jaar) vanaf 2022 topprioriteit krijgen. Een beweegcoalitie gaat zich inzetten voor meer bewegen van jongeren tijdens de schooldag. Bewegen als 'nieuwe normaal' en niet

[1] door corona is het moeilijk nu een valide beeld te geven van sportparticipatie, omdat nog niet duidelijk is hoe snel de verschillende groepen zich herstellen van corona en terugkeren naar hun oude sportgedrag. In november 2022 verwachten we weer een stabiel beeld te hebben van sportparticipatie.

[2] (bronnen: Armoedemonitor en Gezondheidsmonitor)

als bijzaak.

Zwemlessen
In de afgelopen bestuursperiode is de wens geuit het schoolzwemmen uit te faseren in verband met kansengelijkheid. Ook het zgn. vangnetzwemmen (kinderen die tijdens schooltijd niet hun diploma halen kunnen in vrije tijd lessen) valt weg. Hierdoor is de door de coronacrisis opgelopen zwemachterstand bij (vooral) kinderen uit kwetsbare gezinnen nog lastiger in te halen.

Vrouwen en meiden
Sinds juli 2021 geven we uitvoering aan de beleidsbrief Vrouwen en Sport en is er een projectleider Meiden in beweging. Naast de inspanningen van de gemeente binnen haar sportstimuleringsprogramma's om doelgroepen te ondersteunen die een extra zetje nodig hebben, zal de komende jaren extra inzet gepleegd worden op meiden/vrouwen, met het accent op de volgende uitvoeringslijnen:

I. Meer meiden sporten;
II. Meer zichtbare vrouwelijke rolmodellen en talenten;
III. Meer gemengde teams;
IV. Meer evenementen en vrouwen.

Topsport en evenementen
Aansprekende (top)sportevenementen, zijn van belang om Amsterdam (inter)nationaal en lokaal als sportieve stad te profileren, de sporters en bedrijven een podium te bieden, een bijdrage te leveren aan een gezonder en gelukkigere stad (tegengaan van inactiviteit, overgewicht stress, burn-out, eenzaamheid, werkeloosheid etc). Noodzakelijk zijn structurele middelen voor toptalentontwikkeling, evenementen en geschikte accommodatie.

In de afgelopen maanden is nader onderzocht hoe en op welke maatschappelijke gemeentelijke speerpunten we met de topsport en de evenementen meer impact zouden kunnen genereren voor de stad (bv. Door via een 'Sportimpact Fonds' het Amsterdamse bedrijfsleven financieel meer aan te laten haken. De kunst is om dit fonds breder in te steken op de maatschappelijke thema's die spelen in onze stad (breder dan alleen sport).

Voetbalscholen
In december 2021 is een onderzoeksrapport van de Universiteit Utrecht opgeleverd over de ontwikkelingen rondom commerciële voetbalscholen in Amsterdam. De Sportraad heeft hierover een advies uitgebracht. In het uit te werken handelingsperspectief worden de mogelijkheden voor verhuur van veldcapaciteit aan voetbalscholen (inclusief
het vraagstuk van handhaving op de activiteiten) uitgewerkt. Daarbij worden de ervaringen
van een aantal voetbalclubs meegenomen. Het handelingsperspectief wordt afgestemd met de Sportraad Amsterdam en de KNVB.

Aansluiting sociaal domein
De inzet van middelen en capaciteit wordt gericht op gebieden waar de opgave het grootst is. Daartoe zorgen we ervoor dat de activiteiten goed aansluiten op doelen en middelen van andere programma's binnen het sociaal domein.

Voldoende ruimte voor sport en bewegen
We werken aan een complete stad met gelijke kansen voor iedereen en bouwen niet alleen woningen, maar ook de bijbehorende voorzieningen, waaronder ruimte voor sport en bewegen. Met de groei van de stad groeit ook de behoefte aan sportvoorzieningen. Daarom investeren we in de uitbreiding en vernieuwing van de Amsterdamse sportinfrastructuur op basis van de sportnorm. Daarbij richten we ons in eerste instantie op de gebieden en buurten waar de opgaven het grootst zijn, de kwetsbare gebieden/buurten.

Dit alles doen we door:
- Te investeren in voorzieningen,
- Het breder maatschappelijk inzetten van (huidige) voorzieningen en optimalisering gebruik van accommodaties,
- Meer oog te hebben voor (veranderende behoefte aan) sporten en bewegen en gebruik van de openbare ruimte.

Specials
De sportspecials zijn voorzieningen met een grootstedelijk en soms een nationaal of internationaal bereik. Het gaat vooral om voorzieningen op het gebied van sport waarmee veelal grote bedragen zijn gemoeid. Het zijn projecten met een lange doorlooptijd waarbij de oplevering gepland is tussen 2025 en 2032 (in uitvoering bij team Maatschappelijke voorzieningen ism sport).

- Sporthallen Strandvliet: een nieuw sportcomplex, gericht op het vergroten van de sportparticipatie én talentontwikkeling. Nieuwe Sporthallen Zuid: een nieuw en uitgebreider sportcomplex met geschikte trainingsfaciliteiten voor scholen, verenigingen en topsport (TeamNL), waarin de verbinding tussen de verschillende gebruikersgroepen centraal zal staan.
- Jaap Edenbaan: herontwikkeling op de huidige locatie is nodig om het complex toekomstbestendig te maken.
- Het De Mirandabad: de verouderde installaties en faciliteiten moeten op korte termijn vernieuwd worden. Met de herontwikkeling kan het zwemcomplex tevens aansluiten op de behoefte aan binnen- en buitenzwemwater voor verenigingen, scholen en recreatief zwemmen.
- Het Flevoparkbad: er komt overdekt zwemwater om de groeiende behoefte tegemoet te komen. Bij deze vernieuwing wordt het bad tevens verduurzaamd.

Zwembaden
De Amsterdamse zwembaden zijn maximaal bezet en met de groei van de stad blijft het tekort aan overdekt zwemwater in Amsterdam tot 2040 oplopen. Om te kunnen voldoen aan de sportnorm is vanaf 2030 in zowel Noord (+54.000 inwoners tot 2040) als in West/Nieuw West grote behoefte aan extra 25-meter binnenwaterbassins

Stevige bestuurlijke aansturing duurzaamheidsopgave
Sport heeft een dermate groot areaal en is de uitgelezen plek om aan verduurzaming te werken. Sport heeft een enorme beweging in gang gezet naar een nieuw duurzamer normaal.
Het is noodzaak om dat met de andere portefeuilles zoals duurzaamheid en vastgoed in gezamenlijkheid op te kunnen pakken, ook financieel. Vanuit maatschappelijk verantwoord sportaanbod moeten onze MeerjarenOnderhoudsPlanningen (MIP of MJOP) upgraden naar een DMJOP(Duurzaam moet de standaard worden). Hier is geen dekking voor in de huidige budgetten. Meer bestuurlijke regie, integrale aanpak is noodzakelijk.

Beschikbare middelen
De benodigde investeringen voor sport in de veranderende en groeiende stad matchen niet met de budgetten die beschikbaar zijn. Het gaat hierbij om investeringen in (nieuwe en bestaande) accommodaties en om structureel budget voor beheer en onderhoud en programmering. Middelen worden alleen maar schaarser de komende tijd i.v.m. onder meer besparingen, dus goede keuzes zijn essentieel. Om onze voorzieningen op orde te houden en te kunnen voldoen aan de onderhoudseisen van onder andere NOC*NSF, KNVB, KNZB, VSG, de Omgevingsdienst en GreenDeal is meer geld nodig voor onderhoud dan nu beschikbaar is (niveau sober). Het gevaar dreigt dat onze sportaccommodaties afgekeurd worden met sluiting als gevolg.

Toekomstbestendige sportparken

Groei van de stad betekent in termen van de sportnorm dat er sportruimte voor georganiseerde sport bij moet komen gelijk aan een oppervlak van ongeveer 20 voetbalvelden (komende 4 jaar). Tel daarbij de nieuwe sportbehoeften en veranderende manier van (on)georganiseerd sporten van de Amsterdammer, samen met stedelijke opgaven als klimaatadaptie bij op, en het is duidelijk dat sportvoorzieningen voor grote uitdagingen staan.
Dit vraagt om een andere kijk naar onze sportparken. Sportparken worden traditioneel vooral gebruikt door sportverenigingen. Dat is aan het veranderen. Gezien de ontwikkelingen in de sportbeoefening en de toenemende gebruiksdruk op het groen in en rond de stad, ontwikkelen we de Amsterdamse sportparken verder tot parken om in te sporten, bewegen, spelen en recreëren. We maken het gebruik door andere sportaanbieders, maatschappelijke partijen en particulieren mogelijk en maken de gemeentelijke sportparken openbaar toegankelijk voor publiek en recreatief medegebruik. Op die manier worden de sportparken intensiever gebruikt en vergroten we de maatschappelijke waarde van het sportareaal. Deze vorm van open sportparken vraagt wat van de organisatie en eigenaarschap, door gemeente maar juist ook door gebruikers zelf. Ook een andere blik op de eigen organisatie is nodig, bv. beheerders van het sportpark, die ook vanuit sociaal en ecologisch beheer worden onderlegd.

Tarieven
We willen optimalere bezetting van sportaccommodaties bereiken, waarin ook andere doelgroepen een plek hebben, zonder de verenigingen te verdringen.
Onderdeel van het optimaliseren is evaluatie en mogelijk aanpassing van het tarievenbeleid. Doel is betere dienstverlening. Het gaat hier om optimalisatie van het areaal ten behoeve van 1. Optimale bezetting van de accommodaties (betere spreiding), 2. (daardoor) mogelijk meer inkomsten/betere exploitatie en 3. Mogelijkheid bieden aan andersoortige sportaanbieders om van onze faciliteiten gebruik te maken = meegroeien met de veranderende sportbehoefte.

Gebruik van de openbare ruimte
De coronamaatregelen zorgden voor een herwaardering van parken en wandel- en fietsroutes. Amsterdam werkt sinds 2016 op basis van de Amsterdamse Beweeglogica al aan het verankeren van bewegen in de ruimtelijke plannen. Vanuit sport zetten we samen met andere directies in op een openbare ruimte die de Amsterdammers verleidt en volop aanleiding biedt om te gaan sporten, spelen en bewegen. De beschikbare middelen in het mobiliteitsfonds (V&OR) zijn echter niet toereikend om de openbare ruimte goed aan te pakken, en strategisch in te zetten op wat er nodig is en waar behoefte aan is. Om extra inzet te plegen, bovenop het reguliere onderhoud van de sport- en speelplekken, hebben we in 2021 voor het eerst in de sportbegroting geld gereserveerd voor de Impuls Sporten en Spelen in de Openbare ruimte. Daarmee hebben we stadsbreed afgelopen jaar zo'n 450.000 euro geïnvesteerd in de aanleg en verbetering van sport-, speel en beweegplekken. Dit is echter een druppel op een gloeiende plaat en niet structureel.
Met urban sports stimuleren we een jongere en diverse doelgroep tot meer bewegen en maken we optimaal gebruik van de schaarse ruimte van de stad.

Belangrijkste feiten en cijfers bij deze portefeuille:
Cijfers
- Jaarlijks is er € 35 miljoen aan investeringen benodigd voor de bekostiging van de groei van de stad, reguliere vervanging of renovatie en uitbreiding van bestaande sportvoorzieningen. Het investeringsplafond voor Sport is € 25 miljoen per jaar (door tijdelijk te temporiseren in vervangingsinvesteringen, kan de opgave voor de groei van de van de stad worden bekostigd t/m 2025).
- Jaarlijks wordt € 14,7 miljoen ingezet (stadsdelen 9,7 en centrale stad 5) voor het stimuleren van

Amsterdammers die nog niet of onvoldoende bewegen en benut als middel voor het bereiken van doelen op andere beleidsterreinen. Met name in de sociale basis dragen inspanningen uit deze portefeuille bij aan o.m. ontmoeting (bestrijding van eenzaamheid), gezond gewicht, identiteitsontwikkeling jeugd/jongeren en dagbesteding

- Voor de exploitatie, het beheer en klein dagelijks onderhoud van 49 sporthallen/-zalen, 13 zwembaden, 41 sportparken en 72 gymzalen om sportdeelname in Amsterdam en Weesp mogelijk te maken wordt jaarlijks € 50,4 miljoen ingezet.
- Sinds 2021 draagt de Impuls Sporten en Spelen in de Openbare Ruimte bij aan het verbeteren van sport- en speelplekken in de buurt. In 2021 zijn mede hiermee op 6 plekken sport en speelplekken verbeterd of aangelegd. In 2022 zullen dit er zo'n 10 zijn.

Belangrijkste trends en ontwikkelingen binnen de portefeuille:

- Verdichtingsopgave; groeien binnen grenzen van de stad met schaarse ruimte maatschappelijke agenda,
- Toenemende ongelijkheid, Sociale en geografische scheidslijnen worden scherper,
- Aandacht voor maatschappelijke thema's als sociale veiligheid, diversiteit en inclusie,
- Groeiende noodzaak tot en aandacht voor gezondheid en bewegen in de stad, sportief gebruik maken openbare ruimte,
- Groeiende nadruk op duurzaamheid,
- Doelgroepen: vergrijzing vraagt om andere voorzieningen,
- Groen in relatie tot sporten: meer menging,
- Gevolgen corona op de langere termijn,
- Veranderende manier van sporten: meer individualistisch, flexibel en bij andersoortige sportaanbieders dan de sportvereniging,
- Door Corona lijkt het bedrijfsleven terughoudender ten aanzien van evenementensponsoring,
- Evenementen vragen meer toeschouwerscapaciteit en andersoortige evenementenaccommodaties (een Ziggo Dome voor sportevenementen),
- Topsport die inspireert vereist meer investering in talentontwikkeling, media-aandacht/storytelling, topsportverenigingen, versterken topteamcompetities en vergroten maatschappelijke waarde

Indien relevant: Overlap en raakvlakken met andere portefeuilles:

Onderwijs Jeugd Zorg Diversiteit: onderwijs (relatie BTO activiteiten), tegengaan beweegarmoede, kansengelijkheid. Er is verder een stevige samenwerking met de afdeling Maatschappelijke voorzieningen.
GGD: Gezondheid en bewegen.
WPI: Participatie vanwege het raakvlak met armoedebeleid.
Openbare Orde en Veiligheid: Vanwege de inzet van sport als middel voor lokale (jeugd)veiligheidsvraagstukken.
V&OR, G&O, R&D:
Duurzaamheidsvraagstukken binnen de sportportefeuille

Betrokken bij en verantwoordelijk voor het onderhoud, verbetering of ontwikkeling van sport- en speelvoorzieningen. Ook in de openbare ruimte (V&OR).

Vroegtijdige inbedding sport in de plannen voor nieuwe gebiedsontwikkeling

Stadsdelen en SG Weesp: vanwege de thema's die binnen de sociale basis vallen (regie uitvoering stadsdelen), waarbinnen sport en bewegen een onderdeel is.

Praktische informatie

Binnen deze portefeuille bestuurlijke overleggen en andere samenwerkingsverbanden & belangrijke stakeholders:

- NOC/NSF, sportbonden
- Sportaanbieders
- KNVB, voetbalbestuurders
- Kennisinstituten (Mulier, Kenniscentrum Sport en bewegen)
- Sport Innovator
- Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions_(AMS)
- ROC's, HVA, UvA, VU
- Beweegcoalitie
- Gesubsidieerde sport- en welzijnsinstellingen
- Vereniging Sport Gemeenten (VSG), VWS
- RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)
- Sportraad

Budget dat voor deze portefeuille beschikbaar is:

Voor het programma sport is in 2022 een lastenbudget van € 93,2 miljoen beschikbaar*.
De directie Sport en Bos (€ 82,1 miljoen), stadsdelen (€ 9,7 miljoen) en overige partijen (€ 1,4 miljoen) besteden dit aan de volgende activiteiten:

- Exploiteren en beheren duurzame sportaccommodaties (€ 50,4 miljoen)
- Ondersteunen en versterken sportaanbieders (€ 24,4 miljoen: opgebouwd uit externe exploitanten, sportstimulering stad en stadsdelen)
- Stimuleren sport en bewegen van Amsterdammers (€ 8,7 miljoen)
- Verwerven, ondersteunen en organiseren (top)sportevenementen (€ 6,6 miljoen)
- Overige activiteiten (€ 3,1 miljoen)

De baten uit deze activiteiten bedragen € 31,3 miljoen*.

In 2023 neemt het lastenbudget af met € 3,9 miljoen door bezuinigingen op de sportorganisatie en het wegvallen van incidentele coalitiemiddelen. Na 2023 neemt het lastenbudget toe met € 1,5 miljoen in 2024 en € 2,3 miljoen in 2025. Dat komt met name door extra structurele middelen voor het beheer en de exploitatie van sportaccommodaties (€ 0,6 miljoen in 2024 en € 1,2 miljoen in 2025) en incidentele middelen uit de reserve sportevenementen (0,5 miljoen in 2024 en € 1,3 miljoen in 2025).

* Bron: 4 maands rapportage 2022

Welke directies /beleidsafdelingen werken mee aan deze portefeuille:

Directie Sport en Bos:

- *Afdeling sportbeleid en ontwikkeling* – Verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling op de voor sportrelevante thema's, inclusief de (vervangings)investeringen op sportvoorzieningen o.a. in relatie tot de groei van de stad (samen met OJZ/maatschappelijke voorzieningen).
- *Afdeling hallen en parken* – Verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en ontwikkeling van sporthallen en sportparken.
- *Afdeling Zwembaden* – Verantwoordelijk voor het beheer , exploitatie en ontwikkeling van de (gemeentelijke) zwembaden.
- *Afdeling Sportpunt* – Verantwoordelijk voor de exploitatie van de gemeentelijke sportvoorzieningen alsmede de stedelijke informatievoorziening met betrekking tot sport aan organisaties en gemeentelijke organisatieonderdelen betrokken bij sport
- *Afdeling Sportstimulering* – Vertaling van stedelijke sportambities naar realisatie door strategisch/tactische uitvoering van sportstimuleringsprogramma's, en faciliteren/ ondersteuning van gebiedsgerichte lokale sportopgaven. *Stadsdelen* – Gebiedsgerichte

vertaling van de uit te voeren sportstimuleringsprogramma's en stedelijke sportambities, en tactisch/operationele begeleiding/monitoring van lokale uitvoeringsorganisaties